

ВІДГУК

офіційного опонента – доктора юридичних наук, професора
Мосьондза Сергія Олександровича на дисертацію
Кривошеїна Петра Петровича «Адміністративно-правове регулювання
будівництва в Україні», подану на здобуття наукового ступеня кандидата
юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес;
фінансове право; інформаційне право

Актуальність теми дисертації. Проблема нестачі житла громадянам України є вельми актуальною, а будівництво житла завжди було одним із пріоритетних завдань держави. З огляду на ринкове спрямування економіки, будівництво є одним із видів підприємницької діяльності, і з метою уникнення зловживань недобросовісних господарюючих суб'єктів виникає необхідність в адміністративно-правовому регулюванні будівництва.

Як зазначає здобувач, невиконання норм адміністративного права у сфері будівництва значно скорочує реальний термін експлуатації будівель, а додержання та вдосконалення норм адміністративного права є запорукою забезпечення безпеки широкого загалу осіб. Насамперед норми адміністративного права є провідними на стадіях перед початком безпосереднього будівництва та його юридичного закінчення (введення в експлуатацію). Проте, з одного боку корупція, з іншого – застарілі адміністративні процедури призводять до того, що якісно побудовані будівлі не завжди вдається вчасно здати в експлуатацію, і навпаки – неякісно побудований об'єкт вводять в експлуатацію формально на законних підставах.

Таким чином, актуальність дисертаційного дослідження на тему «Адміністративно-правове регулювання будівництва в Україні» повністю підтверджується тим, що умовах інтеграції нашого суспільства до Європейського Союзу з одного боку, скасовуються будівельні норми минулої епохи, з іншого – вводяться в практику правореалізації європейські, які в багатьох секторах є більш жорсткими, ніж чинні в минулому. А тому, усі ці чинники є обґрунтуванням обраної здобувачем проблематики, та вказують на своєчасність дисертаційного дослідження.

Ступінь обґрунтованості положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. У ході дослідження здобувачем було використано

систему наукових методів дослідження – загальнонаукові (логічний, системний, статистичний), загальнофілософські (діалектичний, метафізичний, емпіричний), загальнологічні (аналізу і синтезу, індукції і дедукції, логіко-семантичний), спеціально-юридичні (формально-догматичний, порівняльного правознавства, правового прогнозування, тлумачення чинного законодавства). Логічний метод було використано для всебічного теоретичного пізнання будівництва як державно-правового явища, пов'язаного з послідовним викладом поглядів вчених на цю проблематику та відповідного законодавства. У цьому ж руслі використовувався і системний метод, що дозволив дослідити ці явища в різноманітності юридичних зв'язків. Статистичний метод став у нагоді при здійсненні й обробленні результатів соціологічного опитування.

Логічні методи аналізу й синтезу отримали широке використання в більшості підрозділів дисертації через вичленення з різних нормативно-правових актів і доктрин однорідних юридичних елементів та формування на їх основі категорій нової якості. Методи індукції та дедукції використовувались у багатьох підрозділах залежно від потреб дослідження, аналізуючи адміністративно-правові явища від загального до одиничного або навпаки. Логіко-семантичний метод було використано у всіх без винятку підрозділах дисертації щодо критичного аналізу поглядів вчених на аналізовану проблематику.

У більшості підрозділів (використовувався формально-догматичний метод наукового пізнання, що забезпечив тлумачення законодавства у відносному дистанціюванні від природних, соціологічних і психологічних чинників.

Мета дисертаційної роботи полягала в тому, щоб на основі комплексного аналізу теоретико-методологічних засад, нормативних основ і практичної реалізації суб'єктами публічної адміністрації своїх повноважень у сфері адміністративно-правового регулювання будівництва розробити положення щодо вдосконалення чинного законодавства, спрямоване на якісне надання адміністративних послуг і здійснення виконавчо-розпорядчої діяльності щодо публічного забезпечення громадян безпечними й комфортними об'єктами будівництва.

Дисертацію виконано відповідно до Концепції розвитку житлово-комунального господарства України, схваленої Постановою Кабінету Міністрів України від 27 лютого 1995 р. № 150, Концепції адміністративної реформи в Україні, затвердженої Указом Президента України від 22 липня 1998 р. № 810, Стратегії сталого розвитку «Україна-2020», затвердженої Указом Президента України від 12 січня 2015 р. № 5, а також планів науково-дослідницької роботи Науково-дослідного інституту публічного права.

Робота складається зі вступу, трьох розділів, що містять вісім підрозділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Отже, аналіз змісту роботи свідчить про її логічну структурну побудову, ґрунтовність дослідження та високий науково-теоретичний та прикладний рівень дисертації.

Достовірність та наукова новизна одержаних результатів. Наукова новизна отриманих результатів аргументується тим, що дисертація є одним із перших комплексних монографічних досліджень у вітчизняній правовій літературі, присвячених аналізу адміністративно-правового регулювання будівництва в Україні.

Автором вперше сформовано поняття адміністративно-правового регулювання будівництва як цілеспрямованого впливу норм адміністративного права на суспільні відносини з метою забезпечення за допомогою адміністративно-правових засобів (принципів, форм і методів діяльності публічної адміністрації та адміністративної відповідальності) прав фізичних і юридичних осіб безперешкодно, відповідно до норм чинного законодавства здійснювати будівництво, жити, працювати й відпочивати в доступних, безпечних, якісних і комфортних приміщеннях.

Здобувачем здійснено комплексний аналіз методів адміністративної діяльності у сфері будівництва, як сукупності способів заохочення й переконання, вичленення адміністративно-запобіжних заходів адміністративного припинення та адміністративних санкцій як різновиду заходів адміністративного примусу, які всі разом утворили необхідний та достатній адміністративний інструментарій правового забезпечення адміністративно-правового регулювання будівництва.

Дисертантом удосконалено адміністративно-правовий статус публічної адміністрації, що здійснює адміністративно-правове регулювання будівництва в Україні, відмінність якого від раніше сформованих полягає в авторській сукупності суб'єктів публічної адміністрації та переліку здійснюваних ними адміністративних дій на основі встановлених законодавством адміністративних обов'язків і визначених щодо їх виконання адміністративних прав.

Заслуговує уваги наукове розуміння автора адміністративної відповідальності юридичних осіб, на яких накладаються адміністративні санкції у сфері будівництва, що відрізняються від інших широким спектром систематизованих юридичних елементів статичного й динамічного характеру, а саме порушення правил проектування, адміністративних процедур, етапів будівельних робіт, порушення будівельних норм і правил у процесі виконання будівельних робіт, штрафних санкцій та суб'єктів їх накладення (органів архітектурно-будівельного контролю);

Здобувачем здійснена компаративістична характеристика адміністративно-правового регулювання будівництва в країнах-учасницях ЄС, США та Україні, що відрізняються від раніше висвітлених пропозицією дозвано використовувати як Єврокоди, так і міжнародний будівельний кодекс для потреб правотворчості та правозастосування у сфері будівництва.

Отже, у результаті здійсненого дисертаційного дослідження, автором сформовано низку висновків, рекомендацій і пропозицій щодо вдосконалення чинного законодавства України в аналізованій сфері, які характеризуються єдністю змісту і свідчать про особистий внесок здобувача в науку.

Наукова і практична цінність дисертації. Аналіз змісту роботи свідчить про самостійне, завершене, аргументоване, комплексне дослідження і дозволяє констатувати його високий науково-теоретичний та прикладний рівень. Вдала структурна побудова дисертації доводить науково вивіреним та аргументованим підхід до вирішення визначених завдань і досягнення мети дослідження. Висунуті й обґрунтовані дисертантом положення та рекомендації мають значну наукову цінність, оскільки в дисертації пропонуються нові шляхи вирішення важливого

Здобувачем здійснена компаративістична характеристика досвіду країн-учасниць ЄС та України щодо визначення адміністративно-правового статусу регіонального прокуратури, які, на відміну від раніше описаних, опираються, по-перше, виключно на законодавство країн-учасниць ЄС, по-друге, відхиляють будь-яку управлінську складову в цій сфері, розвиваючи позитивний досвід Великої Британії, Литви, Польщі, Федеративної республіки Німеччина, що потребує запозичень щодо наближення статусу прокурорів в Україні до адміністративно-правового статусу суддів.

Отже, у результаті здійсненого дисертаційного дослідження, автором сформовано низку висновків, рекомендацій і пропозицій щодо вдосконалення чинного законодавства України в сфері діяльності регіональної прокуратури, які характеризуються єдністю змісту і свідчать про особистий внесок здобувача в науку.

4. Наукова і практична цінність дисертації

Аналіз змісту роботи свідчить про самостійне, завершене, аргументоване, комплексне дослідження і дозволяє констатувати його високий науково-теоретичний та прикладний рівень. Вдала структурна побудова дисертації доводить науково вивіреним та аргументованим підхід до вирішення визначених завдань і досягнення мети дослідження. Висунуті й обґрунтовані дисертантом положення та рекомендації мають значну наукову цінність, оскільки в дисертації пропонуються нові шляхи вирішення важливого загальнодержавного завдання, яке реалізується у сфері дії права та за допомогою права.

Основні положення дисертаційного дослідження обговорювалися під час роботи трьох науково-практичних конференцій, таким чином автор глибоко підійшов до аналізу обраної ним проблематики.

На високому доктринальному рівні визначене нормативне забезпечення адміністративно-правового статусу регіональної прокуратури, що полягає у визначенні адміністративних обов'язків та суб'єктивних прав регіональної

здійснюється відповідно до певної адміністративної процедури, коли рішення ухвалюється земельним парламентом, зборами об'єднання або представницьким органом громади після численних громадських слухань щодо дотримання заходів безпеки й екологічності (с. 176).

У висновках дисертації на основі теорії адміністративного права, законодавства, досягнень суб'єктів публічної адміністрації у сфері правового регулювання будівництва, здобувачем наведено нове розв'язання наукового завдання щодо розвитку засад та адміністративного інструментарію у сфері адміністративно-правового регулювання будівництва в Україні й запропоновано низку висновків, пропозицій і рекомендацій.

Отже, дисертаційне дослідження виконано здобувачем самостійно, з використанням останніх досягнень науки адміністративного права. Усі сформовані в ньому положення й висновки обґрунтовано на основі особистих досліджень автора.

Практичне значення одержаних результатів. Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що вони можуть бути використані у:

- науково-дослідній сфері – для подальшого теоретичного розроблення питань адміністративно-правового регулювання будівництва в Україні;
- правотворчості – щодо вдосконалення чинного законодавства у сфері розвитку адміністративної діяльності, адміністративно-правового регулювання будівництва в Україні;
- правозастосовній діяльності – щодо покращення адміністративно-правового регулювання будівництва в Україні;
- навчальному процесі – під час розроблення та викладання навчальних дисциплін «Проблеми теорії адміністративного права», «Проблеми адміністративно-правового регулювання у сфері бізнесу», у підготовці відповідних підручників, навчальних посібників, конспектів лекцій.

Таким чином, дисертаційна робота є не лише має високий науково-теоретичний рівень, а також практичну цінність, про що свідчать відповідні акти впровадження.

Дискусійні положення та зауваження до дисертації. Дисертаційне дослідження, як і будь яка наукова праця, містить певні спірні положення, які потребують додаткового уточнення.

1. На стор. 38 дисертації здобувач розкриває проблему права власності на самочинно збудоване нерухоме майно та напрями його легалізації. Не заперечуючи вагому проблему в цій сфері, хотілося би зазначити, що вона має цивільно-правову, а не адміністративно-правову природу.

2. На стор. 43 дисертаційного дослідження автор категорично стверджує, що публічна адміністрація має своїми діями створювати лише позитивні для громадян наслідки, з чим не можна погодитись, так як, заходи адміністративного примусу, які за своєю юридичною природою є негативним правовим впливом для осіб, є невід'ємною складовою адміністративно-правового регулювання будівництва.

3. Розкриваючи зміст адміністративно-правового статусу Державної архітектурно-будівельної інспекції, автор відповідно до його складу відносить завдання, адміністративні обов'язки та права, адміністративну відповідальність. Такий перелік юридичних елементів адміністративно-правового статусу є неповним, до якого також слід віднести підстави та порядок набуття адміністративної правосуб'єктності Державної архітектурно-будівельної інспекції.

4. Хоча запропоноване дисертантом оформлення роботи у цілому заслуговує позитивної оцінки, слід все ж вказати, що з урахуванням логіки обраної для дослідження теми, у підрозділі 2.1 другого розділу дисертації «Форми адміністративної діяльності публічної адміністрації у сфері будівництва» доцільно було б передбачити окремий параграф, присвячений вимогам, що висуваються до адміністративних актів у сфері будівництва. Адже з позиції презумпції дійсності адміністративних актів у цій сфері їхня дія пов'язана із комплексом вимог, що висуваються до них.

5. Формулюючи висновок щодо змісту методу переконання в адміністративній діяльності у сфері будівництва (с. 105), автор прив'язує його до

Єврокодів, не висвітлюючи при цьому проблему організаційно-правового характеру (зокрема незаконного будівництва, тощо), які мають вагоме місце в цій сфері.

6. Неодноразово в тексті дисертації автор зосереджується на проблемі планування у сфері будівництва. В умовах розвитку ринкової економіки ця форма діяльності публічної адміністрації не є провідною. Хотілося би почути, точку зору дисертанта успішних випадків застосування його публічною адміністрацією у сфері будівництва.

Проте, зазначені зауваження свідчать про різноплановість дослідження та не впливають на якість та наукову цінність дисертаційної роботи.

Висновки. Наукові положення, висновки та рекомендації, сформульовані у дисертації, докладно викладені в опублікованих автором наукових статтях, тезах доповідей на конференціях.

Дисертаційне дослідження за своєю актуальністю, новизною та обґрунтованістю одержаних результат відповідає вимогам Порядку присудження наукових ступенів, що затверджено Постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 567. Автореферат дисертації відповідає її змісту та повністю відображає основні положення і результати дослідження. Дисертацію та автореферат оформлено відповідно до встановлених вимог МОН України.

Підсумовуючи викладене, варто відзначити, що дисертаційне дослідження на тему «Адміністративно-правове регулювання будівництва в Україні» є самостійним, завершеним, комплексним монографічним дослідженням та має високий науково-теоретичний та прикладний рівень, а його автор – Кривошеїн Петро Петрович заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата юридичних наук зі спеціальності 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право.

Офіційний опонент:
проректор з навчальної та наукової роботи
Університету сучасних знань
доктор юридичних наук, професор

С. О. Мосьондз